ORSA skoltidning

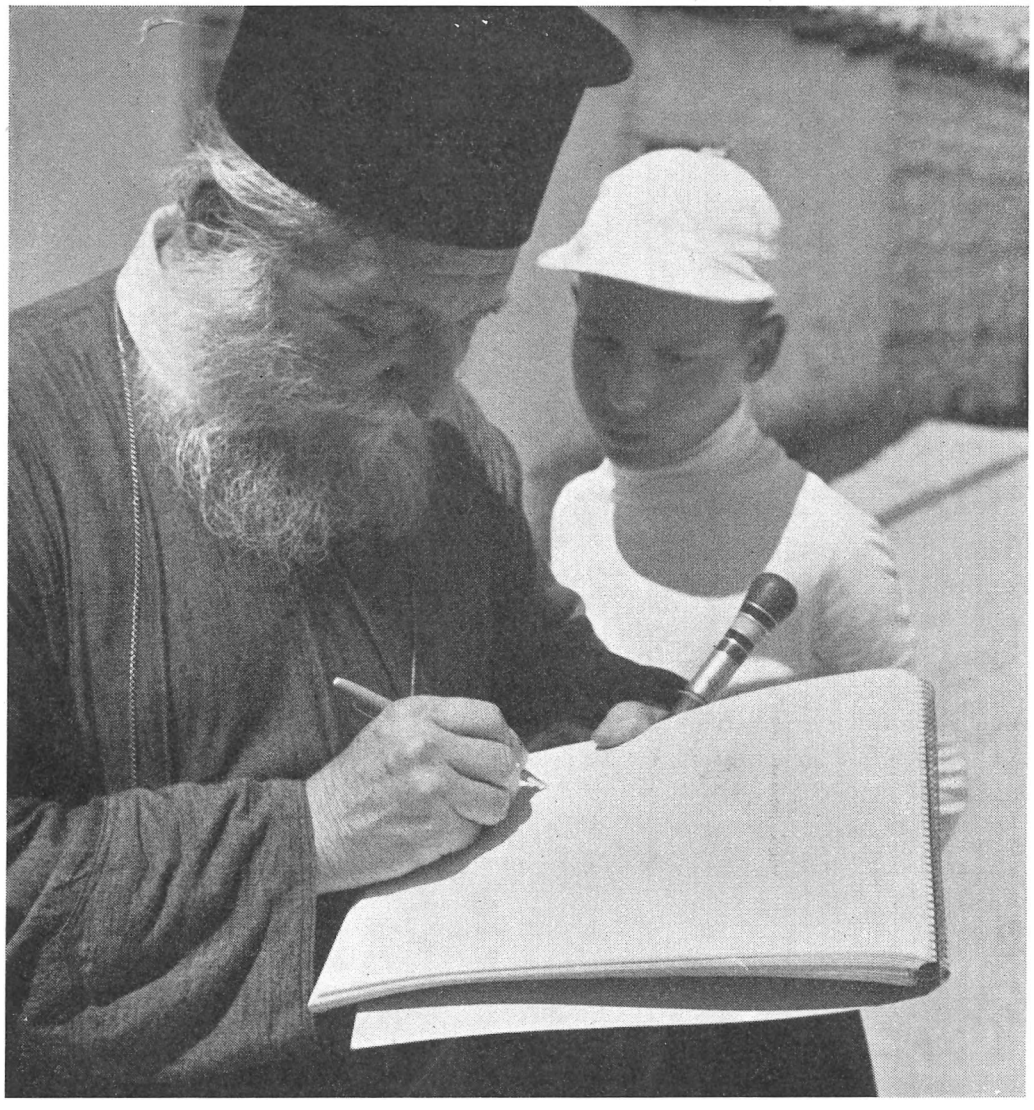

Jultomten? – *Nej, det är Papa Constantinos från Delfi.* Foto: Joh. Hasmats.

Nr 4

1955 25 ÅRG.

ETON SKJORTAN

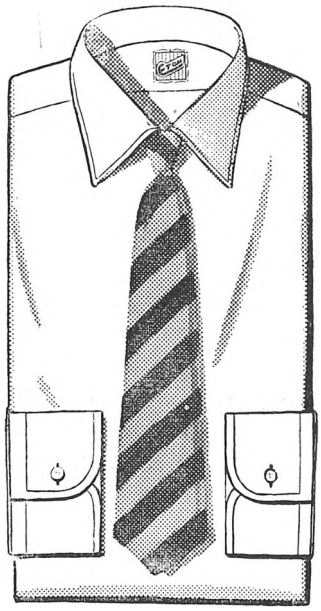

Välj Eton-skjortan

för kvalitetens del, för passformens och för de vackra tygernas.

Ge Honom den till julklapp! Han vet att den är bra, därför blir den julklappen uppskattad.

Hanssons ORSA

Julens budskap.

Då julen är inne, strömmar det emot oss en hel här av underbara, ljusa minnen ända från längst försvunna dagar. Ingen kan väl förgäta sin barndoms jular, och fastän åren blivit många, kan julen värma ett hjärta, som blivit fruset i livets möda.

Svensk jul — tänk vilken rikedom de orden rymmer. Då går tankarna till barndomshemmet och den högtid vi där fick fira med varandra. Jul är ju framför alla barnens stora högtid. Med spänning räknar de dagarna tills julaftonen är inne och deras ögon strålar av glädje och förväntan, bara man nämner ordet jul. Så kan även denna julhögtid ge dem minnen för livet, minnen, som kan hjälpa dem, när livet mörknar och blir kallt. Låt oss därför göra den stora högtiden till en välsignad hemmets fest, medan vi ännu har varandra. Livets gyllene ögonblick är nämligen så snart förgångna.

Svensk jul — det är strålande högtid i fädernas kyrka.

Ur de rutiga fönstren sprutade ljuset och från tornets glaskammare hälsade oss de vänliga ljusen. Man tyckte, att klockornas malmtungor sjöng med högtidligare klang än vanligt och välsignade nejden. Har du sett något ljus, som gripit dig mer, än det, som strömmade emot dig, då du trädde in i kyrkan julottsmorgonen? Då den väldiga församlingen stämde i på en gång: Var hälsad, blev rösten stockad i halsen av tårar. Därute hade det varit bjällror, hästtramp och spring. Men i det väldiga templet rådde den stora friden. Så minns jag min barndoms jul i Orsa kyrka!

Men jul i ett kristet land är framför allt ett budskap om honom, vars födelsedagsfest vi då fira. Ty till julen hör något mer än mat och dryck, julgran, julklappar — ja, till och med mera än att familjen är samlad därhemma. Till en riktig jul hör tacksamhet och godhet, dit hör hjärtevärme och förnöjsamhet. Ja, man skulle kunna sammanfatta det så: till en riktig jul hör framför allt J e s u s i n n e l a g. Därför får vi aldrig förgäta, v a r f ö r vi fira jul: det är hans födelsedagsfest, som kom en gång till denna jord för att ge oss tacksamhetens, ödmjukhetens och förnöjsamhetens sinnelag. Därför får vi inte glömma honom, om det skall bli en riktig jul. Festen blir inte vad den skulle, om man inte längre vet, varför man firar jul och vad det egentligen är, som man då är samlad omkring.

Jag tror därför, att julens verkliga gåva kan vi uppleva, om Jesus får vara högtidens stjärna och kärna, och om vi firar den så, att julens födelsedagsbarn med glädje kan vara ibland oss.

Snart skall julens klockor ringa in den stora högtiden. G o d j u l blir det, om det angelägnaste då blir att göra honom glad, som kom till vår jord som ett litet människobarn för nitton sekler sedan, men som än i dag kan

Värma
Närma
Till varandra
Dem, som vandra
Kärlekslösa
Och ur usla brunnar ösa.

GOTTFRID FRYKING.

Delfi - *fattig stad med rika minnen.*

Av Joh. Hasmats

Enligt en gammal grekisk legend sände guden Zevs från öst och väst ut två örnar för att utröna var jordens medelpunkt, Omfalos, var belägen. De möttes över en väldig klyfta i berget Parnassos i Grekland.

Kanske har inte jag, som en pressande het sommardag sitter och svettas i en krängande och skramlande omnibuss i det vilda grekiska berglandskapet känslan av att befinna mig i världens centrum av i dag, men då bussen svänger runt en klippa, och en ny utblick mot Parnassos öppnar sig, är jag starkt medveten om att där långt framme i en djupt inskuren dal, måste ändå Zevs Omfalos, det gamla Delfi — jordens kulturcentrum — en gång i tiden ha legat. Vi sveper fram som på en hylla utmed den branta sluttningen av berget med en fart, som skulle få en skinnknutte att känna sig liten och grön, och redan efter ett par minuter har vi i en skarp vänstersväng passerat den märkliga klyftan och i en tvär högerkurva rundat nästa bergkam, på vilken ett nyare Delfi djärvt klänger sig fast vid en brant sluttning ned mot Pleistos dal och Korintiska viken. Pleistos är uttorkad i sommarhettan, men man ser ett blekbrunt band ringla ut mot det djupblå havet långt borta. Dit ned ska bussen gå vidare, men — tack och lov — man får gå av här uppe och sträcka på sin illa omskakade kroppshydda. På 700 meters höjd är atmosfären betydligt angenämare än i det sjudande Atén, som man för några timmar sedan lämnade och som nu ligger 16 mil avlägset borta i sydost. Men även här uppe är värmen tryckande mitt på dagen.

En härlig lunch på Hotell Kastalia ger krafter för en promenad tillbaka till gamla Delfi. Runt bergshörnet igen alltså! En ståtlig vitmenad byggnad reser sig där till vänster — muséet. Ett par mörkhyade, muskulösa män med nakna överkroppar och bara fötter kommer rakt emot en i vägdammet — "Ti ora — ti ora?" Jag stannar. Vad är meningen? Ska jag bli rånad? Ånej, det är bara två vänliga Delfiarbetare, som undrar, vad klockan är slagen. Så'n tur man har! En fråga, som man kan besvara. — "Efkaristo — tack", säger de och återgår för några minuter till siestan i skuggan av några pinjer.

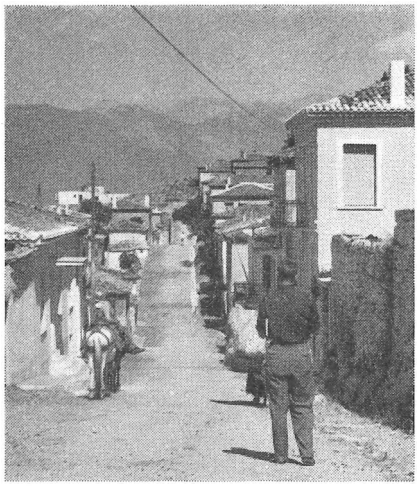

Artikelförfattaren i Delfi.

Ett par hundra meter längre fram, just där bergväggen till vänster liksom viker sig undan och lämnar plats för ett buskage, pekar en vägvisare med svårtydbara bokstäver mot en stig, som förlorar sig in mellan snåriga, dammiga buskar. Där ska man tydligen upp i sluttningen. Andfådd och torr i svalget klättrar man uppåt — böjer undan några torra kvistar... Det man nu står inför är något, som för den gamle greken var en helig plats. Ett marmorblock från en uråldrig byggnad ligger inom räckhåll, och där sjunker man utmattad ned för en stunds meditation. — Här var alltså det gamla Pytho, där enligt sägnen den väldiga ormen Python vakade och aldrig lämnade traktens folk i fred, förrän guden Apollon själv kom tillstädes och dödade ormen. Så blev nejden hans och fick namnet Delfi, och

Praktiska Julklappar

- just vad han vill ha!

Skjortor:

Poplin	kr. 15: 75
Stjärnpoplin	kr. 16: 75
Holländsk poplin	kr. 18: 75
Engelsk poplin	kr. 20: 50
Melkas Exclusif,	kr. 24: 50
Egyptisk bomull	kr. 24: 50
Sport, mönstrade	kr. 14: 50
D:o enfärgade	kr. 17: —

Vi ha även Libos skjortor med Everform - krage i lager.

Slipsar:

Rhodia - Siden	kr. 7: 50
Sport	kr. 3: —

Dessutom en liten god sortering slipsar i natursiden.

Underkläder:

Redmantex pr plagg	kr. 10: —
Tysk kvalité, krympt pr ställ	kr. 11: —

Cooper:

Undertröja, kort ärm	kr. 7: —
Kalsonger, långa ben	kr. 11: 75
D:o 3/4 " "	kr. 10: 75

Pyjamas:

Poplin, enf.	kr. 22: 50
Trikå	kr. 14: 75
Sovdressar	kr. 22: 50
Cardigan	kr. 25: 50

Andra lämpliga herrpresenter:

Dressinggowns,
Portföljer,
Necessärer,
Plånböcker,
Näsdukar,
Slipshängare.

Berglinds

Tidig julhandel — bättre urval

ingenstans blev han föremål för en mer storslagen dyrkan än här.

Den heliga vägen, som i sick-sack svänger sig uppåt, är inte svår att upptäcka. Där ligger utmed den ruiner av gamla skattkamrar, som byggts av olika städer och byar för att kunna ta emot de skatter man skänkte till templet som offer och som tack till gudarna. Vackrast bland dem och bäst bevarad skönjer jag där uppe ännu aténarnas, byggd i dorisk stil som ett litet miniatyrtempel. Dit upp vill jag gå för att vila.

Och snart sitter jag där i skuggan av den byggnad, som restes efter grekernas seger vid Maraton, år 490 före Kristus, på den trekantiga terrass, som då nyttjades för utställning av segertrofèerna från slaget.

Men vidare uppåt! Nu står man inför de väldiga kolonnerna i Apollons tempel: de sex på ena kortsidan finns kvar men inte de tretton på långsidorna. Taket är nedrasat, och golvet har på sina ställen gett vika, så att man ser ner i mörka hål — i rum där Omfalosstenen fanns och där prästinnan Pythia på sin trefot satt över en skreva i berget, ur vilken ångor trängt fram ur jordens inre, inspirerande henne att avge sina orakelsvar till envar, rik eller fattig, hög eller låg, som i vördnad framställde sina viktiga frågor. Dunkla svar tyddes av klipska män som Temistokles så klokt, att hela landet därav fick nyttja — kanske rättade sig folket mera efter ens vilja, när den samtidigt var det ansedda oraklets! Men inga inspirerande ångor tränger längre fram ur klippan — inget orakel besvarar ens frågor.

Till högre höjder med vidare vyer kämpar man sig upp för att få sjunka ned på en av de få åskådarplatser, som kan uppbringas i skuggan på den märkliga teatern. Omkring 5000 kunde få en plats i solen! Men där sitter ingen nu. Hur festligt måste det dock inte ha varit, när högtidsklädda hellener i antiken fylkades runt scenen där nere. Och vilken inramning till skådespelet — närmast där nere Apollons ståtliga tempel, omgivet av palats i marmor, över vilka man ser ner i Pleistos dunkelblå dal och bort mot mäktiga, kala berg. Inte heller när det gäller ackustiska förhållanden behöver denna teater stå tillbaka för någon annan i gamla Hellas.

Femtio meters nivåskillnad betyder mycket i subtropisk hetta men upp till stadion måste man ju. Överst i klyftan, där bergväggarna — Faidriaderna — kommit närmare inpå varandra, ligger den inkilad med åskådarläktare för 7000 personer. Som utslungade ur en väldig megafon måste bravoropen ha skallat ut över dalen och ekot därav rullat ut mot bergen där bortom, när någon av deras idoler

Delfi - jordbävningarnas centrum.

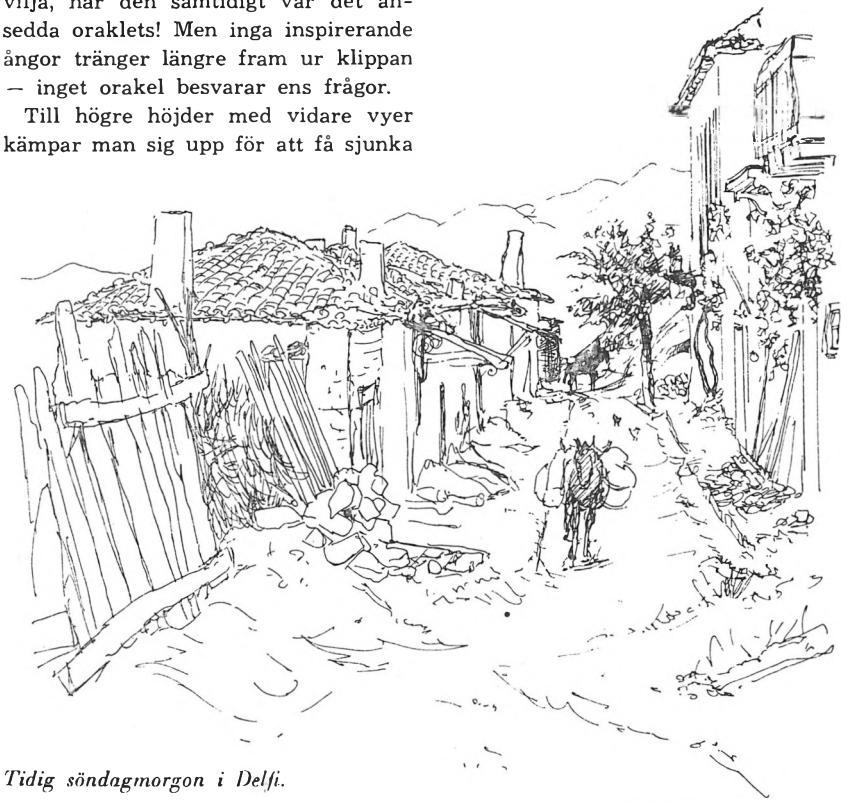

Tidig söndagmorgon i Delfi.

på löparbanan tillkämpat sig en ärofull seger. Nu råder här en underlig stillhet. En sovande värld ligger nedom en. Man skulle för en kort stund vilja väcka den till liv, vilja vara en av de tusenden, som firade högtid här — entusiasmeras med dem på stadion, njuta med dem på teatern, gömma sig undan bland dem i Apollons tempel och hälsa på hos skulptören i hans ateljé. Men nej, det går inte. Den är och förblir borta.

Och blicken söker sig än högre upp mot randen på klyftan något hundratal meter där ovanför. Där syns en fågel tecknad mot den djupblå himlen, en stor fågel i värdig glidflykt — nej två! Zevs örnar över Omfalos!

Svetten pärlar över pannan, men i strupen är det torrt, när vandringen nedåt sätts igång. Var finns väl Kastalias källa? Inte känner jag mig likt Kastalia jagad av den mäktige Apollon, men nog vore det skönt att som nymfen få kasta sig ner i en källa med friskt, kallt vatten. Jag hör den porla där borta, där bergväggen står lodrät mot skyn, och finner den. Och jag läskar mig med friskt vatten från en källa, som förr kunde ge poetisk inspiration men nu blott ökad transpiration.

Så lämnar jag den sovande staden — ingenting bär jag med mig därifrån utom mina märkliga minnesbilder. Jag tänker på en annans sorti. Kejsar Neros. Den kanske inte var fullt så obemärkt, eftersom han tog med hem till Rom 500 skulpturer av grekernas främsta bildhuggare. Men visst hade han väl tagit intryck av grekernas generositet — han lämnade ju 3000 kvar!

— o o o —

Yrvaken ser jag mig omkring i mitt rum på Hotell Kastalia. Ja, visst, jag är ju i Delfi! Och nu är det tydligen morgon. Söndag morgon. Varför ska man nu ligga längre och sova bort tid, när man för en gångs skull är i Grekland. Vad är det för resten för förfärligt oväsen där ute? Åh, nu hör jag. Det är ju samma åsna, som i går stod där nere i sluttningen och skriade lika hjärtskärande. Och där är rasslet från alla de tusende gräshopporna.

Lång tid hinner inte gå, förrän jag smyger mig nerför trapporna och slinker ut på gatan. Nästan öde ligger den — just nu kilar bara ett par katter iväg i ett prång. Magra och med malätna pälsar stryker de omkring — i gathörnen kommer de ihop sig om något. Blir tvärilska — precis som andra greker, som kommer in på politik. Men i grund och botten är dom god-

Delfimoran, som torkade bönor.

modiga och snälla. Både katter och folk.

I går gick jag bara stora gatan. Den som går längs sluttningen. Utan backar. Solen brände, så man liksom drog sig för att gå uppför. Det var ansträngande nog att se, hur de fullastade små åsnekräken stretade opp längs tvärgatorna. Och fick åthutningar och sparkar för besväret. Man har bestämt ingen djurskyddsförening här,

Delfi-bussen.

för då skulle väl inte heller de stackars hönsen behöva dingla med hopbundna fötter upp och nervända under åsnekärrorna. Undra på att dom kacklar. Men färska höns får man ju på middagsbordet. Den som nu har råd till det. Inte kan då den trasigt klädda, böjda figuren, som stryker fram utmed väggen där borta ha råd.

Klockan är bara halv sex. Så solen är inte uppe än. Varför inte gå upp i gränden där borta. Men var ska man gå? Ja, inte i mitten — det syns på spillningen, var åsnorna går. Men just invid muren till höger. Bland tistlar och kaktusar. Ribbor är lagda på tvären för att hålla jorden kvar i låga trappsteg, och där kan man ta sig upp utan att halka tillbaka. Ansträngande är det att komma upp till andra gatan, men med god vilja kämpar jag mig upp till den tredje. Fler finns inte. Så jag stannar här. Det är inte särskilt rent på första gatan. Den andra är sämre. Och här uppe har renhållningsverket faktiskt en del att göra. Till hälften plockade höns fullgör uppdraget på sitt sätt en bit borta i gatan, medan jag finner en sten att pusta ut på. Men bort från smutsen i gatan och bort från kåkarna, skakade och skadade av otaliga jordbävningar, dras blicken mot dalen. Och jag ser över taken i det fattiga Delfi ett rosafärgat berg bortom en lysande blå vattenspegel. Solen har gått upp på andra sidan Korintiska viken, men nere i Pleistos dal ruvar en blågrön skugga. Gudomligt vackert! Vilken söndagsmorgon!

Ja, vilken söndag morgon. Borta i gatans slut uppenbarar sig tre fullastade åsnor, pådrivna med gälla kvinnoskrik. De slinker in genom en port och kommer efter ett par minuter samma väg tillbaka — avlastade.

Solen har gått upp. Och en man och hans hustru lockas ut ur sitt fattiga hus. De ser mig och hälsar. Kaliméra! När jag åter vänder mig åt deras håll, ser jag kvinnan komma emot mig med en stol — enkel, men säkert den bästa huset har. Den är för mig! Gästfrihet är en grekisk dygd. Trots fattigdom. Jag tackar! Efkaristó!

Några barn traskar barfota i dammet och finner mig vara en intressant figur. Amerikan förstås! De skockar sig en bit på avstånd. Min kamera kommer fram. Då kommer de närmare. En bit. Och en bit till. Lite blyga är de. Men de ler så gott, så jag offrar ett par filmer. Vassiligi och Aristides vågar sig närmast. Men så drar de sig tillbaka några steg och börjar spontant sjunga för mig. "Broder Jakob, broder Jakob, sover du . . .". På grekiska. — Deras min är obetalbar, när jag stämmer in på svenska. Aldrig tidigare gjorde min sång en sådan succes. Så när jag drar mig neråt genom en annan liten gränd, skiljs vi som goda vänner. Kaliméra, kaliméra!

Forts. å sid. 19.

Alla goda ting äro 3

???

(Se sid. 18!)

LANDSHÖVDINGEN invigde Kyrkbyns nya skola.

Torsdagen den 1 dec. kunde kyrkbyns nya skola i Orsa invigas under högtidliga former. Länsstyrelsen med landshövding Eije Mossberg i spetsen, arkitekter, entreprenörer, kommunrepresentanter och med skolväsendet sammankopplade personer deltog i högtiden, som hölls i bespisningslokalen. Efter visning av de nya lokalerna samlades ett 50-tal inbjudna till middag å Hotell Orsa.

"Det har varit en väldigt trevlig dag," sade landshövding Eije Mossberg på kvällen, sedan han invigt Kyrkbyns nya skola. Den bekännelsen kom från länschefens hjärta. Han fortsatte: "Jag tror mig aldrig tidigare sett så trevliga trappuppgångar och så förtjusande korridorer som i er nya skola." Till dessa lovord över skolan kan läggas att hövdingen i sitt avslutande tal vid middagen på Hotell Orsa också förklarade: "Jag tycker alltid det är så roligt och stimulerande att ha med Orsa att skaffa.... ni är så trevliga... ni har en sund framåtanda och ni samlas kring gemensamma målsättningar.....

I sitt invigningstal gratulerade först landshövdingen Orsa för bygdens nyaste och finaste skola. Därefter antydde han dragen i den revolutionerande samhällsutveckling, som skett under en enda generation — Finn Erik Hanssons, som han sade — och skolväsendets omgestaltning på gott och ont. Med allt beaktande av det positiva i den nödtvungna centraliseringen sade sig hövdingen inte kunna blunda för de små byskolornas ofta livsviktiga funktion i en bygd. Kan det undvikas att lägga ned en sådan skola, så bör detta också allvarligt övervägas, menade han. Slutligen förklarade han skolan invigd för dess höga ändamål i folkbildningens och kulturens tjänst.

Invigningshögtidligheten var förlagd till bespisningslokalen, som även fick de amplaste lovord, och hövdingen hälsades av de till 70-talet inbjudna med orsasången "Mandom mod och morske män". Efter det att skolstyrelsens och byggnadskommitténs ordf. Herry Borgquist välkomsttalat, gav överlärare Hjalmar Hedman en exposé över skolväsendets utveckling i Orsa skoldistrikt. De många skolbyggenas tid i Orsa var från 1897 fram mot 1917, sade Hedman, för då byggdes det många och stora skolhus i byarna runt om i skoldistriktet. Efter en relativt lugn period kom så den stora skoldödens tid 1930 — 44, då inte mindre än 15 olika skolor ute i byarna drogs in på grund av det minskade barnantalet. Nästa skede blev åren 1945 — 50, som kan kallas Centralskolans tidevarv, då allt skulle centraliseras. Planer fanns då på att bygga en enda stor skola för hela Orsa socken. Lyckligtvis gjorde man nu inte detta, men Digerbergsskolan kom till på bekostnad av fyra andra skolor i distriktet. Omkring 1950 började så en stor befolkningsomflyttning inom socknen göra sig gällande, byarna avfolkades medan samhället och byarna däromkring ökade i folkmängd. 1950 prövades lokalbehovet för Kyrkbyns skola, och vid sammanträde 1952 beslöts att bygga denna nya skola.

Lyckönskan och tal vid invigningen hölls också av folkskolinspektör Axel Calleberg, Mora samt prosten Axel Hambraeus, som avslutade med en andaktsstund. Vid den stämningsfulla och högtidliga invigningen medverkade även elever ur skolans egen orkester med musikinramning till de vackra hyllningstalen.

Ge-Ge

Landshövdingen invigningstalar.

Barnkören underhöll med sång.

Jul utan blommor blir ingen jul . . .

Beställ därför i god tid
Tulpaner, Hyacinter, Konvaljer.

Ärade kunder, som önska anlita Blomsterförmedlingen, bör senast den 20 dec. inkomma med beställningar.

Levenius *Blomsterhandel*

Tel. 40092, trädg. 40120 ankn. bost.

Direkt från England
ha vi i dagarna fått in

plast och vaxduk

i färgglada och tjusiga mönster. Prisläge från 1:- per m.

Till golven rekommendera vi
DORCO Ljusa
HERKULUS golvfernissa

Orsa Färghandel
Tel. 403 40

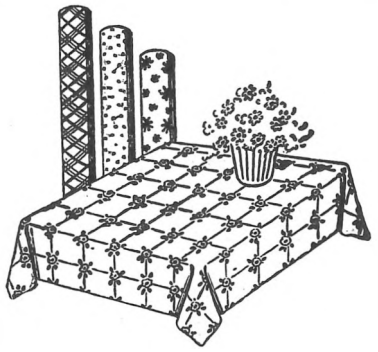

Linoleum – Vaxduk
Glada, trevliga färger

Carl A. Pettersson

Musiklivet i dagens Tyskland.

Under en rätt omfattande resa i Tyskland denna sommar, varvid jag besökt såväl den forna rikshuvudstaden Berlin som de andra mera betydelsefulla orterna, har jag naturligt nog varit intresserad av att på ort och ställe göra mig förtrogen med hur det tyska musiklivet utvecklat sig under de år som gått sedan sammanbrottet 1945.

Vidstående artikel skulle utgöra ett försök att skildra musiklivet i Förbundsrepubliken Tyskland.

Den som har tid och lust skulle kunna resa från plats till plats i Tyskland och varje afton höra olika orkestrar, operaensembler och körer. Man skulle då finna, att nästan överallt står musiklivet på en mycket hög nivå och att de flesta av dessa orkestrar, operaensembler och körer har sin egen personliga och ofta mycket traditionella stil.

Efter sammanbrottet 1945 fick musiken karaktäristiskt nog utgöra det samlade uttrycket för det tyska nationella livets uppryckning till en normalare ställning. Fastän största delen av konsertsalarna och teatrarna låg i ruiner, kom folket genast tillsammans igen för att musicera. Man spelade i gymnastiklokaler, skolor och biografer, ja, t. o. m. i skjul och lador.

De gamla berömda organisationerna, Berlins, Münchens och Hamburgs filharmoniska orkestrar och Gürzenichorkestern i Köln återuppstod mycket hastigt, ofta under nya, unga ledare. En hel tysk orkester "immigrerade" från Prag och vann erkännande och ny ryktbarhet i en liten bayersk stad, som sedan givit den dess namn, Bambergs symfoniorkester.

I åtskilliga städer har radiostationerna organiserat nya orkestrar och inom loppet av några få år arbetat upp dem till en mycket hög ståndpunkt, t. ex. SWRF-orkestern i Baden-Baden, RIAS symfoniorkester i Berlin, orkestrarna i Radio Frankfurt, NWDR i Hamburg och Köln, Radio München och SDR i Suttgart.

I en hel del av de stora tyska städerna förekommer ej enbart den gamla orkesterns regelbundna abonnemangskonserter utan också liknande serier av radioorkestern. I Västberlin ger Berlins filharmoniska orkester konserter en gång i veckan eller var 14:e dag under olika ledare av internationellt rykte. Dessa äger rum i den utomordentligt vackra nya konsertsalen i Hochschule für Musik, vars förre direktör var den nyligen bortgångne mästerdirigenten Wilh. Furtwängler. I denna konsertlokal kan man få höra de framstående tyska dirigenterna Otto Klemperer, Herbert von Karajan, Hans Knappertsbusch, Karl Böhm, Hans Rosbaud, den unge rumänske dirigenten Sergiu Celibidache och den franske André Cluytens. Därjämte framför RIAS-orkestern under Ferenc Friscay en serie konserter av samma höga ståndpunkt med program innefattande samtida eller sällan hörda verk.

Under mitt besök i Berlin hörde jag av min kamrat och guide där, konstnären Carlo Syré, att den nya förnämliga musikhögskolan ej tillkommit utan stora meningsskiljaktigheter och nästan oöverstigeliga problem, vilka kunde gälla dess arkitektoniska och konstnärliga utformning och överhuvudtaget om ett så omfattande byggnadsverk skulle få komma till stånd under denna för Berlin nu så prövande och onormala tid. Att kulturens krafter segrade har man Berlins energiska och framsynta ledning att vara tacksam för.

Trots att det ännu susade i öronen efter flygresan från Hamburg begav jag mig redan första kvällen i Berlin till Städtische Oper, som nu övertagit Grosse Volksopers lokaler i Theater des Westens och här besökte jag en föreställning av Mozarts opera Trollflöjten under kapellmästare Arthur Rothers ledning. Det var en enastående musikalisk upplevelse att få höra detta Mozarts stora tyska sångspel framför andra uppföras i dess rätta miljö. Det var tredje gången jag hörde detta mästerverk, och f. ö. var just Trollflöjten den allra första opera jag som skolpojke fick bevista vid skolteaterns föreställningar på Stockholmsoperan. Men alla dessa lekande och sköna Mozartmelodier är alltid lika evigt nya för mig. Jag hade verkligen tur med första kvällen i Berlin.

Eftersom jag nu nämnt Städtische Oper borde väl också något sägas om Berlins största opera. Tyvärr hade jag ej tillfälle att besöka östsektorn av Berlin, i annat fall hade jag väl tagit mig en grundlig titt på hur långt återuppbyggnadsarbetena framskridit med

Julporträttet - *den kärkomnaste julgåvan*

Ramar och album i stor sortering. Kameror, film och blixtljus.

Present-artiklar i KERAMIK utförsäljes billigt!

Stor sortering i ramlist i moderna färger och profiler. Sätter Ni stort värde på ett gott hantverk, då beställer Ni Edra inramningar hos oss. 25-årig praktik borgar för ett välgjort arbete.

Tegmans
Fotomagasin
Tel. 400 93

FOTOGRAFIHANDLARNAS RIKSFÖRBUND

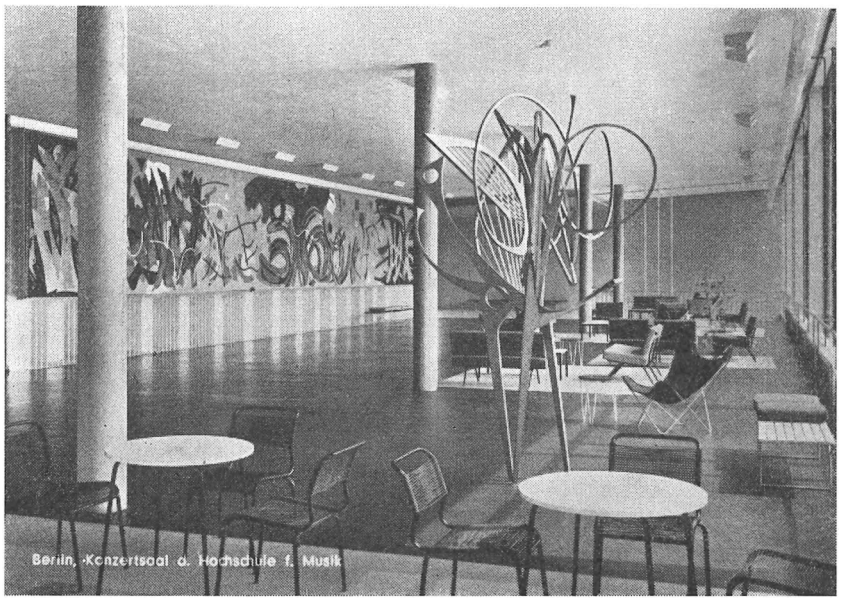

Den hypermodernt inredda foajén till konsertsalen i Berlins nya musikhögskola.

den tyska statsoperan på Unter den Linden, som två gånger under kriget fick sina byggnader förstörda av bomber.

I en kommande artikel skall jag försöka ge en mera ingående beskrivning av musiklivet i Tyska Demokratiska Republiken och då återkomma till Statsoperans verksamhet.

Medan jag skriver detta läste jag just i dagspressen, att den tyska statsoperan nu återuppbyggts av de styrande i östsektorn. Kostnaderna för detta gigantiska byggnadsverk uppgavs uppgå till inte mindre än femhundratrettiofem miljoner östmark. Invigningen skedde söndagen den 4 september med Wagners "Mästersångarna". Dirigent var generalmusikdirektören professor Franz Konwitschny och bland publiken märktes bl. a. östtyske presidenten Wilhelm Pieck.

I Berlin hade jag även tillfälle att bese Berlins musikinstrumentsamlingar i Institut für Musikforschung med de stora samlingarna av företrädesvis gamla folkliga musikinstrument. Genom muséets restaurator Friedrich Ernst fick jag tillåtelse att provspela alla spelbara klaverinstrument. I Institut für Musikforschung, som nu är inrymt i slottet Charlottenburg finns numera endast de folkmusikaliska samlingarna i sin helhet bevarade. Ett stort antal av musikinstrumenten har genom krigets följder skingrats och förstörts.

Det förra statliga institutet för tysk musikforskning var beläget i en vacker gammalberlinsk byggnad, Palais Creutz, vid Klosterstrasse, och blev fullständigt ödelagt under kriget. Lyckligtvis hade den största delen av musikinstrumentsamlingarna evakuerats till en jättebunker i Berlin, men det dröjde länge innan man fick beträda detta bunkergömställe och börja det stora arbetet med att flytta de i denna fuktiga lokal fruktansvärt illa medfarna instrumenten. Institutet för musikforskning står under ledning av dr Alfred Berner.

För att återgå till orkesterverksamheten i Tyskland ledes Hamburgs filharmoniska orkester av Joseph Keilberth, som även är en av huvuddirigenterna för Bambergs symfoniorkester. Radioorkestern i Hamburg, NWDR:s symfoniorkester, har som ledare tills helt nyligen haft Hans Schmidt Isserstedt, vilken nämnes som sin generations yppersta orkesterledare. Han har också med stor framgång gästdirigerat i utlandet, bl. a. i Sverige sedan 1941 och denna höst har han varit Stockholms konsertförenings ordinarie dirigent.

Talrika kammarorkestrar finns i Tyskland och särskilt bör av dessa nämnas Stuttgarts kammarorkester, en orkester av hög internationell klass.

Det är omöjligt, att här nämna alla de konstnärer, som medverkat till Tysklands anseende som "musikens land". Bland dem märker man pianisten Walter Gieseking, som bor i Wiesbaden och undervisar i Saarbrückens musikakademi, vidare violinisten Gerhard Taschner, cellisten Ludwig Hölscher och flöjtisten Hans-P. Schmitz.

Av de tyska kammarmusikensemblerna har Köckert-kvartetten i München och Drolc-kvartetten i Berlin vunnit internationellt erkännande.

Beträffande operamusiken i Västtyskland har inte mindre än sjuttio teatrar öppet året om och framför repertoarer, omfattande de mest skilda stilarter av lyriskt drama. Berlin har,

Värdefulla julklappar!

Förlovningsringar
Ur
Glasögon
Ringar
Smycken
Guld - Silver

Kom in och låt oss visa!

Rich. Thorby

Ur – Optik – Guld

som förut nämnts, sin Städtische Oper, nu under ledning av den framstående Mozart- och Verdi-tolkaren Carl Ebert. I östsektorn ligger den nyligen återinvigda tyska statsoperan.

Den bayerska nationalteatern — Münchner Staatsoper — fick svåra skador under kriget. Den håller nu på att återuppbyggas för att bli färdig till Münchens 800-års-jubileum 1958 och kommer att få fem rader med 2.000 (!) sittplatser.

Av övriga operainstitutioner märkes Frankfurts opera under den unge ungerske dirigenten Georg Soltis ledning, Hamburgs statsopera under Herbert Maisch, Düsseldorfs opera under Eugen Szenker och statsteatern i Stuttgart under Ferdinand Leitner. Den lilla teatern i Essen har specialiserat sig på att framföra nyheter och Darmstadtteatern är känd för sina scenexperiment.

Av nu levande operakompositörer märkes Carl Orff, Werner Egk, Boris Blacher, Hermann Reutter och Hans Werner Henze. De är lyckliga nog att se sina nya verk framförda omedelbart vid den ena eller andra av de många tyska operascenerna. Om uppförandet blir en framgång brukar operadirigenterna efter premiären tävla om att få partituret.

Så snart vintersäsongen är över börjar de årliga festspelen i t. ex. Bayreuth, München, Berlin och Wiesbaden. Speciella Beethovenspel äger rum i Bonn och Mozart-spel i Würzburg. Dessa är bara en utvald del av vad man har att välja på av musikfestspel i dagens Tyskland.

Oratorieframföranden med förstklassiga körer och ensembler representerar ett av de speciella dragen i särskilt Rhenlandets musikliv. Här når Köln, Bonn och Düsseldorf upp till en jämförbar ståndpunkt med Berlin, Frankfurt eller München. S:t Hedwigskyrkans kör i Berlin under dr Karl Forsters ledning väckte för en tid sedan berättigad uppmärksamhet i Paris.

Konsertprogrammen och operarepertoarerna visar nu inte längre samma iver och nyfikenhet efter nyheter som de första åren efter 1945. De har blivit

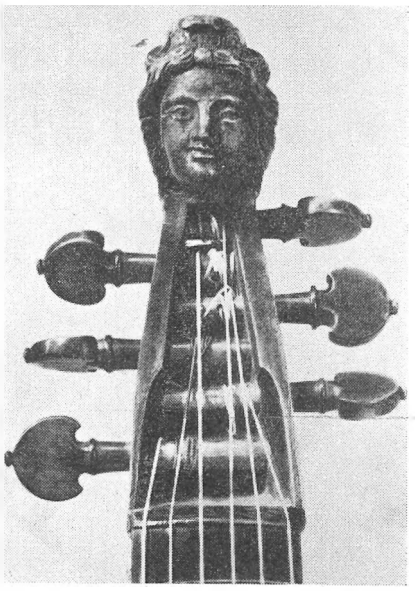

Närbild av en "viola da gamba" med utskuret huvud.
(Instrumentsamlingen i Institutet för musikforskning, Berlin)

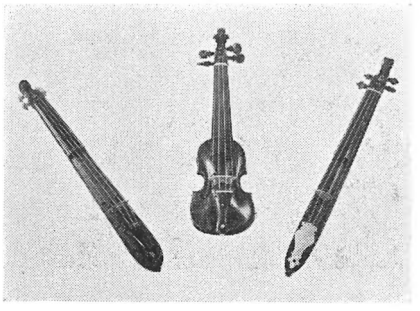

Dansmästarfioler i fickformat.
(Instrumentsamlingen i Institutet för musikforskning, Berlin)

mer konservativa, men Tyskland uppgives trots detta ändå vara det land, som för fram det största antalet av nutida verk inför offentligheten.

De mest spelade tonsättarna är Beethoven och Wagner, men Schönberg, Stravinsky, Messiaen och Krenek har också sin givna plats i programmen.

Som synes är valet obegränsat och var och en som reser omkring i Tyskland kan vara säker på att finna något i sin smak, antingen det må gälla klassisk, romantisk eller ultramodern musik.

Sven Liendeborg.

Se till att Eder cykel

får den rätta skötseln. Lämna in den till fackmannen. Renovering, lackering och vinterförvaring.

B. S. Bälter

Cykel- & Rep.-verkstad Tel. 40711

God Jul

önskas ärade kunder!

Liljas

DAMFRISERING

128 kronor

för en Dam-ulster av ylleflaush välkonfektionerad och modernt snitt.

138 kronor

för en Herr-ulster av mörkmellerat ulstertyg. Modeller med raglan- eller isydd ärm.

155 kronor

för en Kostym av rutigt kamgarn. Förstklassigt utförande i modetyg för hösten.

378 kronor

för en Måttbeställd Kostym av det engelska Reid Taylor tyget. Utföres endast i Exclusive Made. Utan mått är priset 348:—. En kostym värd sitt pris många gånger om.

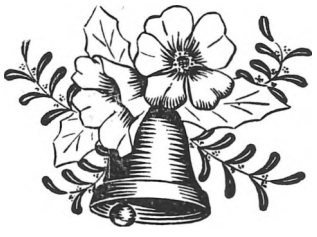

Detta är några exempel på vad vi i dag kan erbjuda Eder. **Gör oss ett besök!** Ni skall finna att rätta inköpskällan av julklappar och ekiperingsartiklar åt hela familjen är

Aug. Larsson
Kommanditbolag
Orsa

Manufaktur, Dam- och Herrekipering

Tel. 400 21

Gammal
Tradition
i nya mönster . . .

Välj även i år till bordet
en tjusig plastduk.
Av 40 mönster hoppas vi något faller Er i smaken.
Se dem medan sorteringen är störst.

Vi ha även **juldukar och löpare i plastväv** – någonting att fundera på.

Det är Ni själv som bestämmer golvets utseende . . .

Prova i dag **Beckophon Golvplast** och Ni blir storbelåten. Även andra fernissor och plastlacker i god sortering.

Välkomna till
Hedins
FÄRGHANDEL
– affären med färg –
Orsa, tel. 401 55

Skolbarn i Kyrkbyn

gav grundslant till Församlingshem.

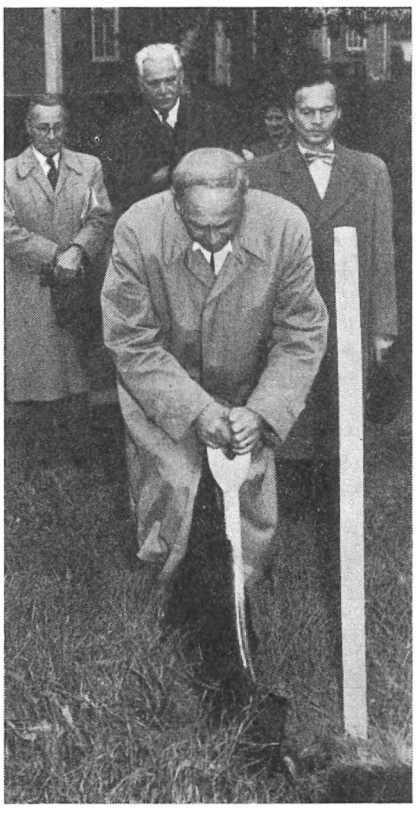

Prosten Hambræus tar första spadtaget till Orsa Församlingshem den 3 oktober 1955. Bakom honom står ingenjör Ragnar Liljegren, direktör Anders Diös och komminister Tore Östlund.

Aldrig glömmer jag lördagen den 21 oktober 1950.

Det var dagen innan Orsa Kyrkofullmäktige fattade det avgörande beslutet om att bygga Orsa församlingshem. Jag var i en förfärlig spänning inför den dagen. Skulle Orsa församling säga ja eller nej till kyrkorådets förslag? — Så skulle jag ha lektion med mina läsbarn i Kyrkbyns sjunde klass. Men det blev inte "riktig" lektion den dagen. Jag lät ungarna ta fram sina arbetsböcker, på vilka det stod "Vi går och läser", och så ritade jag på svarta tavlan upp församlingshemmet, som det såg ut i det första förslaget av arkitekt Westerberg. Och läsbarnen fick rita av det i sina böcker. Medan jag berättade om vad ett församlingshem var för något satt de och ritade och totade till 27 små församlingshem i sina böcker. Somliga tog färgkritorna till hjälp, andra lät blommor och träd växa upp, och en ritade Orsa kyrka till bakgrund. Under tiden berättade jag om den stora vackra salen, där man skulle ha möten av alla slag och föredrag och musik, om den lilla salen där man skulle ha syföreningar och samkväm, om biblioteket, där vem som ville kunde gå in och läsa böcker, om den lilla kaffestugan, där små kotterier kunde ha en trevlig eftermiddag, om scouternas lokaler och hobbyrum. Och om den vackra förgården mellan "hemmet" och kyrkan där solen skulle lysa på gröna gräsmattor och blomrabatter och därifrån kunde man se solen glittra över Orsasjön. Och så fick de unga veta att därför att de utgjorde en liten del av Orsa församling, så var församlingshemmet d e r a s eget hem. Och nu undrade jag om de ville hjälpa mig att göra en enda liten sak för att drömmen om hemmet skulle bli verklighet.

Ungarna undrade vad de skulle göra. — Jo, om de ville hjälpa mig och be till Gud att vi fick det där hemmet. Och så reste vi oss alla upp och knäppte våra händer. Och när vi bett våran bön, så såg jag att alla ungarna visste en sak, som jag då inte visste: Det b l i r församlingshem i Orsa.

När vi nästa gång träffades, hade beslutet gått igenom. Det var så klart det skulle gå igenom, när vi både ritat och bett. Men nu måste det ju vara pengar också. I Församlingshemmets räkenskaper finns ett konto för läsbarnens kollekter 1950—1951. Ty varje lördag togs det upp kollekt. Om jag glömde av att ta upp kollekten, sa ungarna själva till. Det var ju inte så stora summor, ändå tycker jag att de där lördagskollekterna är ett dyrbart och värdefullt offer. Nu är alla de där 27 läsbarnen i tjuguårsåldern, och några var med när vi på marknadsdagen den 3 oktober i år tog de första spadtagen till Församlingshemmet och Anders Diös väldiga grävmaskin körde fram. Farbror Anders tyckte nog att när jag nyss tagit körkort, så borde jag inte bara ta spadtag utan också köra grävmaskinen. Men jag betackade mig. Hade jag haft Leif Boman till hands, hade han säkert gjort det i mitt ställe. Leif var en av de där bussiga läspojkarna.

Forts. å nästa sida.

Än är ej den dråpliga dragkampen slut!

Ännu finns det folk som drar av hjärtans lust, individer som vill klippa repet och andra, som glatt lägger sten i vägen. Hur ska det nu gå? Blir det Moras eller gymnasium "Oras"?

Och just nu är det ett väldigt ståhej i den där vinkelhaken mellan kaplagården och kyrkan. Tänk vad alla ungar hade roligt när dom åkte kana utför världens största sandhögar som maskinerna tornade upp. Och tänk vad det är intressant att gå och se på avlagringarna sen istiden, där de fina sandkornen inte sett solljuset på så där omkring 300.000 år. Och tänk hur märkvärdigt det är att se hur varenda man av den stora arbetsstyrkan vet precis vad han skall göra. Roliga är de där gubbarna också. En morgon när jag kom, sa en av dem: Ja, prosten, det är inte r i k t i g t färdigt än. Han får väl komma igen om en tid. — Hittar ni inga märkvärdigheter? sa jag till mannen med grävskopan. Jo, vi hittade en träbit av Noarks ark. — Vad var det för träslag? sa jag. — Det var väl vanlig fur. — Då kan det inte vara Noaks ark, sa jag, för den var byggd av Gofer-trä.

Det är samma arkitekt för församlingshemmet som för nya kyrkskolan, Dag Efvergren. Och när jag härom-kvällen var på lärarsamkväm i den stora matsalen i nya skolan så gladdes jag åt att salarna i församlingshemmet skulle bli lika ljusa och vackra och hemtrevliga som den vackra kyrkskolan.

Och när ni alla, som nu går i skolan, en gång lämnar det vackra hem som Er skola är, så står församlingshemmet färdigt att ta emot er. Som konfirmander, som unga församlingsmedlemmar, ja som vuxna och en gång som gamla skall ni känna att F ö r s a m l i n g s h e m m e t är E r t e g e t h e m, där ni a l l t i d är välkomna.

Axel Hambræus.

Ett tillförlitligt märke:
HILLMAN
1:a plac. i Digerbergsrundan och MHF:s DM
ISABELLA
DKW
Stor sortering av reservdelar och biltillbehör.
Ryborgs Motor AB
Orsa, tel. 402 03

Den bästa
julklappen
för Edra barn finner Ni hos oss!
Riklig sortering i yttertrikå av toppmärkena Wahls och Jersey-modeller.
Populärt i höst:
Franska scarves!
Alltid de sista nyheterna i kjol och blus.

Barn Garderoben
Lennart Olsson
Orsa, tel. 402 19

Värdefulla
julklappar
finner Ni hos oss!

Dragspel, gitarrer
Fioler och tonetter
Stor
Leksaksavdelning
Musik & Hemslöjd
Tel. 403 20, Orsa

Gedigna
julklappar
för hela familjen finner Ni bäst hos
Nya Järnhandeln
Tel. 402 52

Erik Andersson
Utför inkassouppdrag.
Förrättar auktioner, bouppteckningar och arvskiften.
Ombud för Stockholms, Göteborgs m. fl. köpmannaföreningar. Tel. 400 40

Med tack för det gångna året tillönskas ärade kunder
God Jul
NYA DAMFRISERINGEN
– Ann-Britt Tysklind –

GOTT BRÖD
Nya Wienerbageriet
– Gustaf Byström –
Tel. 401 98

Skolnytt.

Skolan i Åberga
kommer att indragas fr. o. m. nästa läsår. Redan i våras var det aktuellt med indragning. Enligt då tillgängliga siffror skulle det bli 25 elever sammanlagt i kl. 3—4 i Åberga och kl. 5—6 i Kallmora. Det skulle ha varit 30. Emellertid visade siffrorna för läsåret 1956—1957 någon ökning, varför myndigheterna medgav, att skolan skulle få vara kvar innevarande läsår, trots att det endast fanns 25 elever sammanlagt i kl. 3—6. Under sommarferien har 2 av dessa elever flyttat, så att det fanns endast 23 vid denna höstermins början. Och nu har ytterligare en flyttat, så att antalet är 22.

I avdelningen i Åberga skola finns endast 8 elever, varav 4 skjutsas dit från Kallmora.

Det är beklagligt, att en bygdeskola som den i Åberga måste nedläggas. Men orsaken är det ringa barnantalet och inte något centraliseringsnit, varken från inspektörens eller skolstyrelsens sida.

Samtliga barn från byarna Mickelvål och Åberga kommer nästa läsår att skjutsas till Kallmora, där klasserna 3—6 ordnas till en B2-avdelning, som inte får mera än 25 elever första året och de närmast följande åren endast 22—23 elever enligt nu tillgängliga siffror.

Avsked.
Lärarinnan Inga Berg i Trunna har begärt avsked med pension fr. o. m. den 1 juli 1956.

Skolbiblioteken.
Med anledning av den nya lagen om skolbiblioteken, som trädde i kraft den 1 juli d. å., har skolstyrelsen beslutat, att distriktets skolbibliotekscentral skall förläggas till Kyrkbyns skola, där det nu finns stort och rymligt biblioteksrum. Vidare har överläraren förordnats som distriktsbibliotekarie för läsåret 1955—1956. Som skolbiblioteksnämnd skall den av folkskolans lärare utsedda materielkommittén, där bl. a. samtliga skolbibliotekarier är invalda, fungera. I biblioteksnämnden skall även ingå en representant för småskolans lärare.

Orsa-Våmhus-Ore skolfilmsförening
hade ombudsmöte i Orsa den 18 november 1955 under ordförandeskap av trävaruhandlanden Erik Thomsgård. Ore. Avgående styrelseledamöter omvaldes. Styrelsen består alltså även detta år av hrr H. Borgquist, Orsa, ordförande, J. Dalfors, Ore, vice ordförande, Hj. Hedman, Orsa, sekreterare och kassör, N. A. Holmström, Våmhus, och Erik Thomsgård, Ore.

Vid årsmötet beslöts bl. a. att inköpa filmerna "Schweiz", "Ögat" och "Tre små kissar".

Av den för verksamhetsåret 1954—1955 framlagda styrelseberättelsen framgår, att sex nya filmer inköpts: "Finland", "En sommarsaga", "Välståndet brinner", "Skärkarlsliv", "Passad och monsun" och "Varde ljus". I den nya skolbyggnaden i Orsa municipalsamhälle har inretts ett särskilt rum för filmarkivet, som därmed fått en förstklassig lokal.

Inte mindre än 407 filmer har utlånats under året, varav 239 till Orsa skoldistrikt, 62 till Våmhus och 106 till Ore. Året 1952—1953 var antalet lån 327 och året därförut 262. Det är tydligt att filmarkivet blir mer och mer anlitat och att filmen kommer till allt större användning vid undervisningen. Värdet av de hittills inköpta filmerna är c:a 17.000 kr.

Det är klart
som korvspad
- att bästa
- JULKORVEN
- och övrig julmat,
- även lutad fisk,
- köper Ni hos

Broberg Orsa AB
Tel. 405 45, 400 48

Fler och fler förstår fördelen av att göra sina inköp hos oss.
Specialaffären i
Porslin, Husgeråd,
Presentartiklar
Se även våra prisvärda trasmattor
Hedströms Bosättning
Eftr.

Orsa
Lastbilcentral
– kör allt nästan överallt
Tel. 404 30

Orsa
Grävmaskiner
– schaktar allt överallt
Tel. 400 73, 410 19

När vi sitta i vår bänk . . .

DEN OTACKSAMMA TOMTEGUMMAN

Det var en gång en tomte, som tyckte så mycket om att ge barnen julklappar. Men det värsta av allt var, att han hade en gumma som inte alls tyckte om, att han gjorde det. Hon var inte en riktig tomtegumma utan hade förut varit gift med en trollgubbe, som inte alls var snäll. Hon hade ett barn, som hette Greta, och som var så lik sin mor.

Men så hade också tomten och gumman ett barn. Det var en pojke, som hette Nisse. Han var sin far upp i dagen. Greta var elva år och Nisse nio. Gamla tomten var alldeles förtvivlad över sina barn och sin fru. Men vad skulle han göra med det? Jo, nu visste han, vad han skulle göra. Han skulle ge gumman och Greta varsin träbit till julklapp, och Nisse skulle han ge en riktig täljkniv. Gumman hade varit i tomtekyrkan, och där hade de sagt, att man skulle vara tacksam över vad man fick, och hon blev hädanefter mycket snäll.

Ann-Christin Hahne, klass 3.

God Jul!

Tack ska ni ha för alla trevliga uppsatser och teckningar! Vi vill bara påminna om en del saker. Skriv tydligt och helst med bläck och bara på ena sidan av papperet. Alldeles särskilt tydligt måste ni skriva, då det gäller uppsatser på orsamål, för det fina språket kan inte så många. Vad teckningarna beträffar, så tänk på att de måste förminskas, och då kanske de finaste linjerna inte kommer med, om ni har ritat på alltför stort papper.

God jul, och välkomna igen i nästa nummer av Orsa Skoltidning!

Lucia-paraden.
Lisbeth Jönsar, klass 7.

Julnatt.
Elsa Jonsson, klass 7.

JE SAGA

Ed wa jen göng jen tömtä, sö skuld djer jolklappa. Dö an ad birto, kåm minst kulla in ö frågöd, öm o fick lack jolklappa. "Ja, font du ed", sad an. Dö an ad gart fålöt jen stol, kåm o in: "For i lack deda paket nu do?" "Ja, ed fo du för", sad an. Men se kåm tömtmor. O frågöd, um int dem skuld kum in ö jåtå gretn. Dem djick in ö åt gretn, se djick dem ajt jessn. Dö dem ad gart fälöt ölla jolklappa, ö dö ä wa jolafton, skuld an far ö del ajt jolklappa. An spänd butjön fär slidån ö for. Dö an ad käme jen bit börta stugo, bird butjen o ö stjena. Ö ä wa sö tömtn flög börtevör böckam. Dö an kåm fråm ö skuld del ajt jolklappa, fick dem wel börti tok. Momo fick jen gungäst, fafa jenå dockö, Pelle je pipa, Stina je verktigslåda, munna jen sko ö falla jett dockskåp. Ö dem skrattöd, sö dem ölldo ö spruckä. Men tömtn an for em ö nästån grindä, bara fär ed ad gändje sö.

Inger Norin, klass 5.

JÄN LÖGÖRDAG

Jän lögördag wa ik ö Lars-Arne ö Bengt ajtä ö lärd wöss les karto ö kompass. Wi djingum nidevör a Nesmore. Do wi skulldum gö evör jett dajtä, kom jän rev mot wöss. Diräkt do an fick sjå wöss, wändöd an ö kajt a jätt ällör öld. Ik to upp jän sten ö kastäd, men i bommöd. Se kåm wi nida sjustråndi. Do skull wi gö jän ällor weg emat. Do wi kåmum ajto jena lindu, såg wi jen til rev o jän wörra. Yngve Gutå, klass 5.

Något extra gott till jul måste det naturligtvis vara.

Åbergs

har allt Ni vill ha i matväg och delikatesser!

LUMA
Julgransbelysning
16 ljus 31:– 9 ljus 21:–
En trevligare belysning finns inte!
Elektrisk
luciakrona
5 ljus 11:50

KFS Konsum
Varuhuset, ORSA

Då det gäller
JAKTEN
efter trevliga och praktiska
julklappar
finner Ni bästa sorteringen hos

JÄRNBIRGER AB

TOMTEN OCH TROLLET

Det var en gång, när tomten Trippman skulle gå ut med julklappar. När han hade gått en bra bit, kom det ett troll, som hette Klumpeduns. Det var

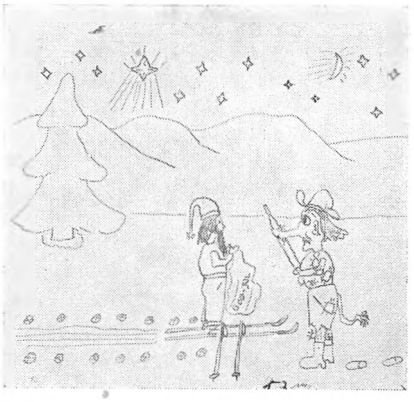

skogens elakaste troll. Han tog allting. När han såg julklapparna, så sa han, att han skulle ha dem. Annars skulle han slå tomten med käppen! Men tomten gav honom inte säcken. Då slog trollet till. Men trollet slog sej själv på tårna, för han bommade.

Trollet skrek, så öronen trillade av på tomten. Då kom alla skogens djur fram. De frågade varför trollet skrek så hemskt?

Tomten berättade alltihop. Då tog älgen upp tomten på kronan, och alla de andra följde efter hem till stugan. Där fick tomten dela ut klapparna som vanligt. Toralf Johansen, klass 4.

NÖ UM TÖMTA

Nu snårt ir ä joli sö tömtär a jett räski bestir ö jerå jolklappa.

Dem möst wa uppä bödä not ö dag. Men do joli ir evör så fo dem wajla.

I jen tömtfamilj sö öld dem o öller yop. Dem ir sju kripper, fira pöjker ö tri kullur. Wera jol sö jåper gåmlest pöjtjen falla ö del ait jolklappa, mess ödror i emå ö steller fråm jåtå, ast ödror sku kum emat. Se mess öller ir innä sö dånsa dem iring jolgråni.

Se fo dem wajla tä nästa jol.

Maj-Britt Höst, klass 7.

EN JULSAGA

Det var en gång en tomtefamilj, som bodde långt inne i skogen, där de hade ett hus. Det var två barn, Trille och Trulle och sedan tomtefar och tomtemor. Trille och Trulle var två pojkar. En dag sade tomtefar till pojkarna, att trollet i Storberget hade tagit konungens yngsta dotter, och att konungen nu var i stor sorg. Trille och Trulle var snart färdiga att gå. Tomtefar sade: "Ni får inte vara borta så länge." "Nädå, det ska vi inte."

Nu gick de. De skyndade sig till Storberget. När de kom fram, bultade de på dörren. Ingen kom och öppnade. Han hörde nog inte deras knack. "Vi sparkar på dörren på samma gång." Nu hördes det något där inne och någon kom och öppnade.

Det var trollfar. "Vad vill sådana kryp?" sade trollgubben med grov röst. "Vi tänkte, att vi skulle hit och tala om, att konungens prins har gått ut i skogen, ifall trollfar ville ta honom till fånga." Då sade han: "Det är värst, att jag har fångat en prinsessa förut, och hon kan smita." "Vi två kan vakta henne." "Ja, det kan ni göra." Då gick trollfar, och så fort han hade försvunnit, gick Trille och Trulle in i grottan efter prinsessan. När de hade hittat henne, sprang de hem, och i slottet blev stor glädje. Elisabeth Hägg, kl 5.

Djurens Lucia.
Meit Bäck, klass 7.

JULKLAPPEN
som passar alla . . .

AB Bröd. Ohlsén
Bokhandel, tel. 400 58

Jul-
klappar

Specialavdelningar för
Modeartiklar, garn och
handarbeten, hattar
och mössor.

Albert Andersson
Mode- & Handarbetsaffär *Tel. 400 04*

Till den rätta julstämningen
hör julbordet dukat med
läckerheter av

skinka, luttisk
julkorv, julsyltor, sydfrukter
och konserver
från

ERIKSSONS Livs
Orsa, tel. 402 33

Nu är det jul igen!

Lägg en av våra
vackra JULDUKAR
på bordet!

Ta Er tid att komma in
och se dem, även om
julbestyren äro många.
Vi ha den rätta duken
för det glada julbordet

Emma Olssons Eftr.
Orsa, tel, 401 25

Besök vår julutställning!

Massor av trevliga julsaker
och lämpliga julklappar.

Orsa Tobaks- & Pappershandel
Tel. 402 38

JULBEKYMMER

Det var en gång ett gammalt tomtepar, som hade sex tomtebarn, tre flickor och tre pojkar. Nu hände det sig, att en flicka sprang bort. Då jämrade sig tomtemor och sa: "Nu kan vi inte ge de snälla barnen några varma ylletröjor." Lisa, som hon hette, var den bästa i att sticka ylletröjor. Men Nisse, som satt i en vrå, for upp och sa: "Jag har en idé. Vi pojkar kan gå till häxan Flexa och fråga, hur vi ska hitta Lisa." Nisse, Pelle och Plutten gick. De knackade på. Då hörde de en röst, som sa: "Kom, ska jag hjälpa er att få tillbaka Lisa, mina små pojkar!" Flexa var en mycket duktig tanke- och hitteläserska och mycket snäll. "Ni ska gå genom den lilla tunneln, som ligger i den lilla Gukiraskogen, och så ska ni gå östan om västan och västan om östan och norr om söder och söder om norr." Pojkarna tackade för hjälpen och gick. När de kom till tunneln, blev de trötta och beslöt att vila. Om ett tag sa Plutten: "Nej, nu måste vi fortsätta." De gick och gick, och rätt som det var, stod Lisa mitt framför dem. "Hej, på er! Vart ska ni gå?" "Vi skulle leta efter dej!" När de kom hem, var det själva julafton. Tomtefar och tomtemor blev inte så värst glada när de kom ihåg tröjorna, som de skulle dela ut på kvällen. Då sade tomtefar: "Nu kan ju inte barnen få ylletröjor." "Jo, jag har stickat tolv dussin, medan jag var borta." När Lisa tog fram ylletröjorna, såg de de allra finaste tröjor. Då spreds det glädje över hela tomtefamiljen. Men de kunde inte hålla på så länge, för nu skulle Nisse, Pelle, Plutten, Flisa och Malin ta fram sina saker och stoppa dem i tomtefars säck. Sedan skulle den familjen och andra tomteskaror ut i julvinterkvällen.

Kerstin Bäckar, klass 5.

Lucia.
Maud Lorentz, klass 5.

Tomten kommer från stallet.
Aina Jonsson, klass 7.

TOMTEBRÅDSKA

Det var november månad. Tomtarna hade blivit försenade med sina julklappar, och nu hade de ingen fritid. De jobbade halva nätterna, för de skulle bli klara till julafton. Och hur de jobbade, så blev de äntligen klara. Nu måste de ha en julgran, och den skulle en nisse hämta.

När gammeltomten skulle dela ut julklapparna, var det storm. Han gick och gruvade sig över den långa vägen. Men nu kom Trisse och Nisse och ville gå istället, och det fick de. De lastade sina kälkar, som de fått till julklapp, ty tomtar får också julklappar. De fick själva dra kälken. Men sedan fick de varsin älg, som drog. Och barnen i byn fick sina julklappar i tid.

Ingegerd Ax, klass 4.

Välkommen till

Annies Damfrisering
Västeråkern
Tel. 410 80

Allt för hårets vård!

Julhandla hos oss!

Fikon, russin, frukt, konfekt, karameller.

Lutad och olutad lutfisk.

★

Lundblads Eftr.
Tel. 402 25, Orsa

Julklappstofflor
i stor sortering . . .
Pjäxor

Handla i god tid!

Segers Skoaffär Eftr.
Tel. 402 32

Ät god och vällagad mat

snabbt och billigt på den moderna och trivsamma

Orsa-Baren

Vid abonnemang 10 %. Kupongsystem för skolfrukostar. Samkväm, supéer och festmiddagar ordnas. Ölrättigheter

Vördsamt H. Sjöström, tel. 410 60

Julklappar för hela familjen

finner Ni hos oss!

Frysboxar
Kylskåp
Tvättmaskiner
Dammsugare

Mora-Orsa El. AB
Tel. 401 92

ORSA KALK
PRISBELÖNT MED GULDMEDALJ

Bränd KALK och KALKSTENSMJÖL
av högsta kvalitéer till fördelaktigaste priser erhållas från

AB Skattungbyns Kalkbruk
Mässbacken Telefon 50021

God Jul
önskas ärade kunder!
Wikners Eftr.
HOLEN

Julklappen av bestående värde är
armbandsklockan
Stort urval hos urmakare
Gust. Helgeson
Ur & Optik Tel. 408 05

A. Kock
RAK- & FRISÉRSALONG
Rekommenderas!

Vid köp av radio
kan Ni med förtroende vända Eder till oss. Vi ha följande märken i lager:
Concerton, Dux, Luxor, Marconi, Nornan, Philips, Radiola, Siemens.
Reparationsverkstad, Radioverkstad.
ORSA CYKEL- & SPORTAFFÄR
Tel. 40281, bost. 40383. Repr. för AB Cykelfabr. Monark, Varberg

Snart är det jul igen!
Beställ redan nu
vörtlimpan, jultårtan och julbrödet.
Marzipan, konfekt och praliner.
C. G. Nyström
CeGe
borgar för kvalitet

Orsas julklappscentrum
Centralboden
Orsa, tel. 402 98

Keramisk konst
Carl A. Pettersson

Musikskolenytt.

Två nya pianolärare undervisar från och med höstterminens början. Det är folkskollärarinnan Brita Lindskog, som övertagit de flesta av magister Lidegrans elever i Kyrkbyn, och kantor Ullström, som svarar för Skattungbyn med omnejd. De hälsas välkomna i musikskolans arbete!

Ytterligare några nya instrument har kommit till användning i musikskolan. Med pengar ur instrumentfonden har inköpts en flöjt och en trumpet. Musiklärare Erik Grudd har i år liksom i fjol skänkt oss en bra mandolin. Orsa lärareförening har skänkt en större penningsumma till instrumentfonden. Tack för gåvorna!

Musikskolan har nu 65 instrument för utlåning fördelade sålunda: 6 cellon, 18 fioler, 32 mandoliner, 3 flöjter, 1 blockflöjt, 3 klarinetter och 2 trumpeter. Dessa är i regel alltid utlånade och ofta "står barnen i kö" och väntar på att få låna. Det är ju förståeligt, att man inte vill köpa ett ganska dyrt instrument åt en flicka eller pojke, när man inte på förhand vet, om hon eller han klarar av det. Men vi vill uppmana de föräldrar, som har intresserade barn, som spelat en längre tid, att om möjligt köpa dem ett eget instrument. Då blir det säkert ännu roligare att spela för eleven, och då kanske man bereder en annan förväntansfull flicka eller pojke möjlighet att börja musicera.

Under höstterminen spelar 63 elever fiol eller mandolin, 5 cello, 4 flöjt, 13 klarinett, 4 trumpet, 48 piano och 3 orgel. Det är alltså 140 elever i den egentliga musikskolan. I den förberedande tonettkursen deltar 122 barn. Sammanlagda antalet musikanter blir därmed 262. Denna siffra blir större, när klass 3 i folkskolan får börja spela tonett på vårterminen. **P. J.**

TONETTEXAMEN

Följande elever har klarat proven för diplom I sedan höstterminens början:

404 Lisbeth Danielsson, Kallmora 7
405 Gun Berger, Nederberga 6
406 Anna Hansson, Nederberga 6
407 Maide Olsson, Nederberga 4
408 Ingrid Talu, Nederberga 4
409 Monica Larsson, Nederberga 4
410 Göran Persson, Digerberget 6
411 Lilian Bruks, Digerberget 6
412 Gun Bäckar, Digerberget 6
413 Anders Bäck, Digerberget 6
414 Lars Gräv, Digerberget 6
415 Jan Erik Jonsson, Digerberget
416 Karin Talu, Nederberga 5.

JULVERS

Nu julen står för dörren,
nu lyser stjärnan klar.
I mörka kulna kvällen,
därutanför står tomtefar.

I stugan sitter tomtemor,
och syr en rock åt lillebror.
Och tomtebarnen små,
de tassa tyst på tå.

Ty snart så är det afton
och granen hämtas ska.
Och snart så kommer tomten,
med klappar åt de snälla barn.

Kerstin Gustavsson, klass 5.

EN VINTERDIKT

Snart har vi vintern här,
och barnen blir så glada,
när de se de första flingorna
från himlen falla.

Nu tänker de som så:
Snart vi vinter har,
och upp i backen vi klättrar
med skidorna på.
Och nerför går det med vinande fart.

Nu har vi så roligt,
när vintern är här.
Och ute på sjön
har isen frusit till.
Där åker barnen
med sina skridskor.

Lisbet Bruks, klass 5.

EN SAGA

Det var en gång en tomte, som bodde långt inne i en skog. Några mil därifrån låg ett berg, där ett troll bodde. Trollet, som hade många skatter och hemligheter, var ofta och vakade vid dem. En dag, då tomten var ute och gick, kom han till berget, där trollet bodde. Tomten lade sig ner bakom en liten kulle och väntade på, att trollet skulle komma ut. Men när trollet inte kom ut, smög han sig in i berget. På en bänk inne låg trollet. På ett bord bredvid honom stod en liten guldkista. Tomten smög sig fram till bordet och rafsade åt sig guldkistan. Men det skulle han inte ha gjort, för då vaknade trollet. Tomten sprang och trollet efter. Men när de kommit en bit in i skogen, blev trollet förvandlat till ett berg, och tomten fick leva ett fredligt liv.

Gunnar Håkansson, klass 5.

När tomten kommer.

Leif Uhlén, klass 5.

Djurtransporter
utföres bäst och bekvämast av
And. Jemt
Slättberg, Orsa
Tel. 403 44

Nu till JULEN
Små kringlor, saffranskaka, tänk den som finge det smaka och tårtan, så läcker och god
från
HELLBORGS
Tel. 410 68

Bilägare!
Låt oss montera CARLIGHT mötesljus för säker körning vid möte och dimma.
En lämplig (h)julklapp för hela familjen.
Biltjänst
– Uno Carlsson –
Tel. 401 56 och 404 90

God Jul önskar
MÖBELTJÄNST
Hinders & Norberg

SKINN- och PÄLSVAROR
blir värdefullaste julklappen. Ni köper dem förmånligast från
FilipS
Skinn- och pälsvaror ORSA
Garner
Tel. 403 88

Orsabor! Gör ett besök hos
Aktiebolaget
Erlandssons Elektriska
Tel. 412 55
för där finner Ni den rätta julklappen för hela familjen:
Julgransbelysning (16 och 10 ljus), Elektrisk ljusstake
Modern belysningsarmatur
Elektriska apparater av alla slag

Hans Peterson

Auktoriserad försäljare för
Norra Dalarna för
Studebaker och *Peugeot*.

Tel. Orsa, 410 00

Julklappar
för hela familjen . . .
Tofflor, Pjäxor m. m.

AB Orsa Skomagasin
Tel. 400 37

Vägen till körkortet
bäst genom
Nymans Bilskola
Tel. 406 85, Orsa

Stor sortering i
Glas och Porslin
och Prydnadssaker
Valters Livsmedel
Tel. 401 06

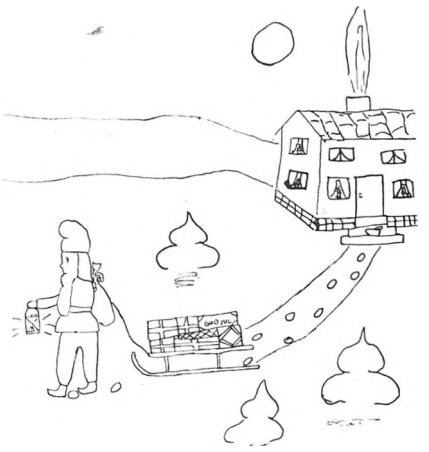

Gammeltomtens sista julafton.
Åsa Diamant, klass 5.

TOMTE-NISSES JULGRAN

Det var en gång en tomte, som var så ledsen. Han hade varit ute i skogen på dagen och letat efter julgran, men han hade inte hittat någon. Det bodde så många tomtar i skogen, så de hade säkert tagit alla julgranar, tänkte Nisse.

En dag, när Nisse var i leksaksverkstaden och höll på med en bil, kom tomtemor och sade: "Kom, får du se nånting!" Nisse följde med. Vad tror du han såg? Jo, en julgran klädd med de allra finaste julgranssaker, man kan tänka sig. Nisse blev så glad, att han tog tomtemor och dansade omkring i rummet.

Nästa dag skulle julklapparna delas ut. Nisse gick och lade sig tidigare än vanligt. Han låg och undrade, vad han skulle ge den tomten, som han fått julgranen av. Till slut kom han på det. Han skulle ge honom sin julbock.

Jan-Olov Sundström, klass 4.

RACKARUNGAR I TOMTEVERKSTAN

Det var en gång två tomtenissar, som brukade ställa till rackartyg. Det var i november månad, när brådskan var som störst med att göra julklappar till barnen i bygden.

Vid middagstiden, när tomtefar höll på att arbeta i verkstan, skulle han ta igen sig litet. Han lade ifrån sig glasögonen, satte sig ned och tände sin pipa, som tomtenissarna gjort åt honom. Då passade de rackarna på att nypa tomtefars glasögon.

När tomtefar hade tagit igen sig en stund, skulle han återgå till arbetet. Men var fanns glasögonen? Han letade överallt men förgäves. Ingenstans fanns de.

Till slut ville nissarna inte hindra tomtefar längre utan gick fram till snickarbänken och lade glasögonen där. "Era rackare! Gör ni så någon mer gång, ska ni få riktigt med smäll", sade tomtefar.

Kurt Norremo, klass 4.

NÄR JAG SÅG FYRA SPARVHÖKAR

I går, när jag gick ner till Orsa, gick jag Stengatan. När jag gått en bit, såg jag fyra sparvhökar, som satt på en lada, som inte var långt ifrån vägen.

Jag stannade och tittade. Det dröjde inte lång stund, förrän de såg mej. Då flög tre av dem till en hög björk, den fjärde satt kvar på ladan och var inte ett dugg rädd. Men snart upptäckte han något, och då flög han också. Nu var alla fyra i björken. Rätt som det var, tittade de åt alla håll och såg oroliga ut. De flög uppåt Viborg. När jag inte såg dem längre, fortsatte jag att gå.

Anders Angelfelt, klass 5.

Alla goda ting äro 3

för sparande hos oss:

KAPITALSAML.-RÄKNING
SKOGSKONTO och
PREMIESPARKONTO

vilka räkningar f. n. ge 4 % ränta, dessutom å de två sistnämnda viss *skattefrihet* och extra 20 % sparpremie å premiesparkonto.

Göteborgs Bank

Till kemisk permanent använder vi endast *NESTLE* för att vara säkra på ett gott resultat även för svårpermanentade hår.

Julpermanenta

ER REDAN NU, eller beställ i GOD TID för behandling till JUL.

H. Alberts DAMFRISERING

Orsa, tel. 402 08

FRELINS KONDITORI
Telefon 400 27

//

Medlem av Sveriges Konditorförening och Tårtförmedlingen

● **Värme-, Vatten-,**
● **Avloppsledningar**
utföres av
DICK HANSSON, ORSA
Telefon 400 94

TAPETSERING
Rums- och Byggnadsmålning
Omsorgsfullt arbete - Bästa material - Lägsta möjliga priser!
Målarmäst. Näs Per Andersson
Tel. 400 67

Omsorgsfull
PERMANENTNING
utföres av
GULLY BOHMAN
Holen, tel. 440 49

C. F. Carlsson AB
ÅKDONSFABRIK
Orsa, tel. 401 88, bost. Holen 440 58
ARBETSVAGNAR - KÄLKAR
Byggnadssmide, Svetsningar
Reparationer

BERGLUNDS CONDITORI
REKOMMENDERAS
Tel. 400 66

LINDÄNGETS PENSIONAT
REKOMMENDERAS !
Tel. 440 01

Delli – fattig stad . . . *Forts. fr. sid. 5.*

En gammal gumma med fårat ansikte sitter ute på sin gårdsplan och rensar bönor. Några slitna filtar täcker nästan hela utrymmet framför den torftiga, vitkalkade stugan, och på dem har hon brett ut sina bönor till tork i solen. Själv sitter hon i skuggan av ett litet olivträd — hon ser ut, som om hon med sin levnadsvisdom likt oraklet skulle kunna ge kloka svar på livsviktiga frågor. Men inte på mina. Vi förstår tyvärr inte varandras språk. Men vi har sällskap av varandra ändå en stund, sedan hon i bara strumplästen promenerat iväg över bönorna för att hämta mig en stol. Jag kunde inte hindra henne i hennes gästfrihet.

Jultomtelik seglar stadens papa (präst) fram längs andra gatan med en svart, fotsid kappa fladdrande omkring sig. Det är inte första gången jag ser honom. Han dyker upp som gubben i lådan var man än befinner sig här i byn — alltid med ett brett solvargsgrin över sitt rosenröda ansikte med det prydliga vita skägget. I går satt han t. ex. på tavernan, belevat läppjande på ett glas "limonada" och konverserande en mörk delfiskönhet — en som tydligen varit ute i stora världen — om inte i Atén så åtminstone i Levadia — och fått finare manér. Men nu stöter vi ihop "på riktigt". Kaliméra! En dråplig konversation med glosor på diverse språk, ackompanjerad med våra mest befängda gester och med papans gurglande, friska skratt — skulle varit obetalbar på magnefonband. De vitkalkade väggarna, som skulle kunna berätta oändligt mycket om vedermödorna i denna jordbävningarnas stad tiger nog stilla om detta samtal. Men hjärtans goda vänner hinner vi bli under dessa hastigt flyktande minuter.

— — —

Solen står i zenit, då bussen tar en bort från en fattig stad med rika minnen, från smutsiga gränder med paradisiskt sköna utblickar mot Hellas berg, från strävsamma, glada och gästfria människor med fattiga barn, som sjungit sig in i en nordbos hjärta.

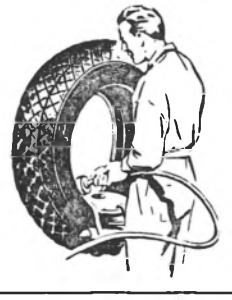

GUMMI-verkstad
Bilringar, Batterier, Snökedjor, Bensin, Oljor.
Orsa Ringcentral
Alf Andersson
Tel. 403 55

BYGGNADSSNICKERIER
Inredningar, trappor m. m.
Lager av
Masonite, Wallboard, Plywood
Kallholsfors Snickerifabrik
Tel. 500 37 Mässbacken

JOHN PETTERSSONS
Sadelmakeri, Tapetserareverkstad
Tel. 401 64

Möbler och madrasser omstoppas. Nya madrasser och markiser på beställning.
Billiga priser!

SKOREPARATIONER
utföras omsorgsfullt av
M. Wikström
(Lantmannagården)
Tel. 410 82 kl 8.00 — 17.00

BRANDTS PENSIONAT
Orsa, tel. 401 73

Helinackorderingar - Middagar
Begravningskaffe

BYGGNADSSNICKERIER
Inredningar, Trappor, Listverk
Auktoriserad försäljare för
Masonite, Wallboard och Plywood
BEGRAVNINGSBYRÅ
ENÅ SNICKERIFABRIK AB
Orsa, tel. 400 78

Firma BERTIL JONSSON
Oljonsbyn, tel. 403 46
REKOMMENDERAS!
Glas, Porslin, Specerier och Manufaktur

ERIK WESSTRÖM
● Utför **Värme-, Vatten** och
● **Avloppsledningar** av alla
● slag.
Reel behandling! Billigaste priser!
Tel. 401 19

Julpristävlan 1955.

Tomtefar har börjat spekulera i litet av varje. Ni minns, hur han grubblade över ordspråks-oredan i fjol. Men i år har han fått annat att tänka på. Han grubblar, så pannan ligger i djupa veck. På vad? Ja, lös rebusen, så vet du hans fråga!

Lösningen, märkt "Julpristävlan 1955", sänder Du till Orsa Skoltidnings red. före den 10 januari 1956, så blir det utdelning i form av Orsaboken och annan för Dig lämplig litteratur. Fem priser utlovas. **Hs**

Landsvägen är livsfarlig lekplats!

TOMTEBEKYMMER

Det var en gång en liten tomte, som var så ledsen för att han inte hittade någon julgran. Han hade varit ute hela dan och sökt. På kvällen sade han: "I morgon måste jag ut igen. Det var ett förfärligt arbete."

På morgonen traskade han iväg igen. Men då hittade han en. Den som vart glad då, det var allt tomten.

Nästa dag skulle julklapparna delas ut. Tomte-Nisse satt i verkstaden och höll på att arbeta. Kvällen kom, och då måste han lägga sig tidigare än han brukade, för på morgonen måste han upp tidigt, om han skulle hinna dela ut julklapparna.

Barbro Uleander, klass 3.

JE SAGA

E wa jen göng jen tömtä, sö jettud Snipp. An bodd i jenå lissla stugö ini skojäm. Ä birdo ö lajda mot jole, ö an skuld djera jolklappa a krippöma. Men wen gav an dem förnöd, tro ni? Nu sku ni fo är! Per fick jen båt, Pia fick jena docku, Jerk an fick skajdör ö Ännå fick jen spark. Nu ware jol-afton, ö an skuld del ajt jolklappa. Föst djick an börta Per, se Pia, se Jerk ö sist Ännå. Se for an em ö firöd jole.

Lars-Erik Tiger, klass 5.

ORSA SKOLTIDNING
Nr 105 — 9 dec. 1955
Utgives av Orsa Lärareförening
Postgirokonto 13 65 58
Red.: Daisy Holton, Hansjö, tel. 402 90

Prenumeration sker genom insättning å tidningens postgiro av kr. 3:—. Skriv tydligt namn o. adress på girokortets kupong.

Upplaga 2.000 ex.

Beckmans Tryckeri AB, Orsa

Pris 75 öre.